

פרק 1 אין ויש

בערב שבועות היא מצאה אותו, עטוף בנייר כסוף עם לבבות,
על המגש.

רגע לפני שהדליקה נרות, פתחה את קיפולי הנייר. קרעה לב או
שניים. הוציאה אותו: קטן, חתוך מעץ תעשייתי, אדום וחום. היה
כתוב עליו 'נחמי'. מחזיק מפתחות בצורת בקבוק קולה קטן.
מתנה. לחג.

בסלקל נמנם חנוך, רחוץ ושבע. על הספה ישב בנצי, עסוק
בשקית הצי'פס שלו. והיא קיבלה, לראשונה בחייה, מתנה לחג.
"נכון יפה?" שוע הגיע מהמקווה, פאותיו נוצצות ממים, עיניו -
מציפיה.

"מאוד", היא אמרה. לא הצליחה לדבר יותר. דמיינה אותו, נבוך
ואברך וחסיד ושמור, רוכן ליד מעמד המחזיקים בחנות. מחפש שם
אחד, בין 'נעמה' ל'ניצה'. בוחר לה.

וכמה שרצתה הרבה יותר, ידעה להעריך את הברק של המתנה

הזאת, הקטנה.

ובירכה שהחיינו. וקיימנו. והגיענו. לזמן הזה.

עכשיו משקשק המחזיק בין אצבעותיה. כבר עשר שנים הוא הולך אֶתה, משלב בטבעתו את המפתחות שלה. היא נועצת את המפתח השחור בדלת המחסן. פותחת. צבע טרי מכה בשתייהן. אחותה והיא. הקיר הסגול שצבעו בשבוע שעבר, בוהק מולן.

"עוד יביאו לכאן צלמות ממגזינים של עיצוב", חיה בוחנת את הקיר. "נתחיל היום עם השבלונה של הציפור? או שאת רוצה לצבוע את הקיר השני?"

"הציפורים", נחמי קובעת. "הן כבר רוצות לעוף על הקיר. הבאת את הצבע מטמבור?"

"כן". חיה פותחת שקיות, מוציאה פחית צבע כסוף, מנצנץ. מדביקה מסקינטייפ, פורשת מפות ניילון על הרצפה.

כזה היה חדר העבודה של נחמי: שני מחסנים חוברו לאחד. נצבעו ביד אוהבת. פריט הצטרף לפריט, הכל נבנה לאט, אבל כמו שרצתה. בדיוק.

הייתה להן שעה וחצי לעבוד. הן גנבו זמנים קטנים, יקרים, בשביל החדר הזה. נחמי, כי הוא היה שלה, וחיה, כי נחמי הייתה אחותה הגדולה.

"אבא עדיין חולם בשבילי על שפינדר", מעדכנת חיה, מכחולה מחליק על הקיר, ממלא בזהירות כנפיים פרושות.

"ומה את חושבת?"

"חבל שאי אפשר לקחת חתן, בלי בת".

"מה גאת אומרק?" נחמי מתרחקת, מכחול בפיה, בוחנת את התוצאה.

"שאנשים היו לוקחים להם לחתנים את מי שהם רוצים. למה צריך בנות בשביל זה? נגיד, אבא רוצה את מוישי שפינדר לחתן, אז אבא לוקח את מוישי שפינדר. למה אני אמורה להיות קשורה לכל הסיפור? שאבא ייתן לו קעסט, ודירה, ויהיה השוער שלו - בלי שאני תקועה באמצע".

"בלתי אפשרי", קובעת נחמי, ממקמת עוד שבלונה.

"חבל".

אחר כך עומדת דממה ביניהן, כי היא זה חוסר טקט מוחלט להגיד את מה שחיה חושבת. וחיה חושבת שהספיק לה, כילדה, לראות את נחמי מקבלת עילוי גאון ולמדן, פרוש וביישן. ושמצחיק מפתחות קוקה-קולה בתור מתנה לחג, הוא רעיון גרוע. והיא לא מתכוונת כמו נחמי, לפרוץ לבית הוריה בלילה קפוא אחד, סחוף רוחות וגשם, רטובה ונוקשת ומרעידה עם שלושה ילדים קטנים, שניים מהם חולים וגם היא.

גם אין לה אחיות קטנות, ככה שלא יהיה לה למי לומר "חיה, רוצי תביאי את התינוק מהמונית, וגם תשלמממממי לו", בשיניים נוקשות.

היא לקחה אז כסף. מקופת החיסכון שלה לקחה חמישים שקל. לא ידעה אם מישו יחזיר לה אותם. רצה למונית. שילמה לנהג. הוא לא כעס. הוא ריחם. "מסכנה", אמר לחיה בת האולי שמונה. "זו אחותך? תדאגו לה, כן? היא בכתה כל הדרך עם התינוקות ביחד. איפה בעלה, איפה".

לקחה את התינוק המפוגם על ידיה. הוא הביט בה בעיניים גדולות, שואלות. נזלת זלגה מאפו, מדלגת על פיו המתוק, מפלסת שביל על הסנטר. רצה אתו הביתה, קפואה. נחמי, אחותה הגדולה, ישבה על הספה, חולה, ואמא ניסתה להרגיע את בנצי המיילל, לפרוש מצעים.

"איפה שועז?" העיזה רק היא, הקטנה, לשאול.

"לומד", אמרה נחמי בלאות. "כרגיל. תודה, אמא, הצלת אותי. הם בכו כולם ביחד, וכל כך לא הרגשתי טוב".

שועז למד את סדריו הקבועים עם החברות, עד אחת בלילה. ובאולם הנמוך של 'מילקוב', אין קליטה. עד היום אין שם קליטה.

המון ציפורים עפו מאז בשמי ירושלים ובית שמש. שועז של היום יודע לקלח תינוק וגם להחליף טיטול. כשנחמי חולה הוא נשאר בבית, ואחרי לידות הוא מתפקד כמו אבא מושלם. (דהיינו: מוציא ילדים לבושים. לא אמרנו מה הם לובשים).

אבא גאה בשוע. גם אמא. כולם. החתן הגדול, העילוי עדין הנפש. פאר המשפחה. חיה רואה איך זורחות עיניהם כשהוא מגיע, כשהוא הולך. הם רוצים בשבילה את מוישי שפינדר. היא לא רוצה.

• •

מירי

דודי, שהוא הדוד הכי טוב שלי, אומר שלא כל כך נורא להיות ילדה בלי אוזן. הרבה יותר גרוע להיות אוזן בלי ילדה. היום הוא כבר לא אומר, גם בגלל שלא פגשתי אותו הרבה זמן, וגם כי אבא שלי לא אהב את הבדיחות שלו. וגם אותו לא כל כך.

"כולי אוזן! כולי אוזן!" דודי הציג את האוזן הזאת, שנולדה בלי ילדה, הולכת בסלון של סבא וסבתא בתנועות גמלוניות. אבא שלי לא צחק בכלל. אני וחיה צחקנו המון. "אתה דואג לשידוכים שלה, גדליה?" דודי שאל את אבא. הוא קרץ לי. "אל תדאג, אחי. שמעתי שבאינדונזיה נולד בלי אף- - -"

"נארישקייטן", רטן אבא שלי. "מה אתה מדבר על ילד גוי!"
"אבל אבא!" נחרדתי, "הילד הזה בלי אף. לא משנה אם הוא יהודי או לא, אני פשוט לא אתחתן אתו!"
"הילד הזה גוי, ולכן לא משנה אם יש לו אף או לא", אבא הזדעזע ממני. "את פשוט לא תתחתני אתו".

"אם כולנו מסכימים שמירי לא תתחתן אתו, מה הבעיה בעצם?" שאל דודי, בתום לב מוחלט. (תום לב מוחלט זה כינוי אצלנו במשפחה למישהו שיודע שהוא מעצבן מישהו אחר, אבל עושה כאילו הוא לא מבין את זה.)

"דודי, אתה לץ גדול, אבל האוזן של הבת שלי היא לא נושא לבדיחות", קבע אבא.

דודי לא התרשם. "אני לא צוחק על האוזן שיש לה!" הוא הסביר, בתום לב מוחלט. "אני צוחק רק על האוזן שאין לה!"

הייתי באמצע הספרייט כשהבנתי את הבדיחה, והשתעלתי מרוב צחוק, מתיזה ספרייט ובועות סביב. כל השעות שאחר כך, כשאבא שלי למד בסלון, ישבנו על הספה והתווכחנו אם אוזן שאין למישהו, היא שלו או לא.

"היא לא", טען דודי. "אם אין לך מעיל, אז המעיל שאין לך הוא לא שלך!"

"המעיל שלי בבית", הזכרתי. כי זו הייתה שבת חמה, בסיוון.
"אז יש לך מעיל. אבל אם לא היה לך מעיל בכלל? הוא לא היה שלך!"

"זה טיפשי", אמרתי.

"דודי צודק", חשבה חיה. "אם אין לי טבעת כסף כמו לחברות שלי, אז אין לי. הטבעת שאין לי היא לא שלי".

"אבל אם יש חור בבייגלה, החור הוא של הבייגלה", טענתי. "ולא של בייגלה אחר".

"כי זה חור שיש! אנחנו מדברים על דברים שאין!" הריע דודי.
"חור זה שאין בצק בפנים. אז זה אין. והאין הזה הוא של הבייגלה הזו".

"ששש", אבא שלי נזף בנו. הפרענו לו ללמוד עם חיימ'קה. "חיה, אין לך ארגון?"

"אין", היא התמתחה על הספה.

קמתי והלכתי משם לאמבטיה. הסתכלתי על עצמי בראי. הורדתי את הסרט מסביב לראש. ילדה שיש לה 'אין'. לא הצלחתי אף פעם להסביר לאבא למה כיף לי שדודי וחיה, האחים שלו, צוחקים אִתי על מה שאין.

כי אם צוחקים על משהו, הוא כאילו פחות נורא.

על סרטן לא צוחקים. גם על שמישהו נפטר צעיר. כי זה דברים נוראים ואיומים. וכשאבא לא מרשה לאחים שלו לצחוק עליי, אני מרגישה כמו משהו כל כך גרוע, עד שאסור אפילו להתבדח.

הסתכלתי בראי. השקע, השקע הרך הזה בצד שמאל, איפה שלכל האנשים האחרים יש אוזן.

החזרתי את הסרט מהר וסידרתי את השער סביבו. על הספה התווכחו דודי וחיה, אם אוכלים את הבייגלה, לאן נעלם החור שהיה בו קודם. "אבל לא אכלתי את החור!" דודי התעקש. "אכלתי רק את הבייגלה. למה החור נעלם?"

"אל תהיה טיפש. החור הזה לא אמיתי. רק הבייגלה שמקיף אותו, קובע אותו. הוא לא יש. הוא אין".

"מה אין? אין חור בבייגלה?"

"זה כמו שאם אין אוזן, סתם באוויר, אף אחד לא חושב שאין פה אוזן", הסברתי להם. "רק אם יש ילדה שאמורה להיות לה אוזן, ואין, פתאום כולם מבינים שחסרה פה אחת כזאת".

"נו נו, ששש", השתיק אותנו אבא שלי מהשולחן. הוא לא אוהב שמדברים על ה*** שלי. (אני לא כותבת 'מום' כי זאת מילה מכוערת. היא חומה ומעוותת כזאת. חבל שהמציאו אותה).

ישבתי ליד הדודים שלי וצחקנו עוד קצת. הרגשתי אז, בלי שידעתי לנסח אפילו, שהמשפחה הזאת היא 'יש' גדול מאוד.